

ELŐSZÓ AZ ELSŐ KIADÁSHOZ

Ez a könyv a szerző túl sokféle törekvésének az áldozata. Ezek közül a legkézenfekvőbb egyszerűen az, hogy némi történeti háttérrel és áttekintéssel szolgáljon az olyan válogatott szövegek olvasásához, amelyek a legtöbb brit és amerikai egyetemen az erkölcsfilozófiai tanulmányok magvát képezik. Különösen azoknak az egyetemi hallgatóknak akarom némi áttekintést nyújtani a görög gondolkodásmódról, akiket Hume, Kant, Mill és Moore taposómalmába kényszerítettek. Ámde az erkölcsfilozófiáról vallott nézeteim ezt a látszólag egyszerű szándékot bonyolulttá teszik. Abszurd dolog lenne egy, a filozófiai témákra korlátozódó tárgyalás, amely mellőz minden utalást azokra az erkölcsi fogalmakra, amelyek magyarázatára és rekonstruálására az elméleteket kidolgozták; egy olyan történeti mű, amely nem csupán az erkölcsfilozófiát ölelné fel, hanem az erkölcsi fogalmakat és az e fogalmakat tartalmazó és meghatározó erkölcsöket is, harminc kötetet és harminc évet követelne. Ezért állandóan kompromisszumokat kötöttem, s az eredménnyel senki sem lesz elégedett. Magam természetesen nem vagyok az.

Senki sem írhat angol nyelven az erkölcsfilozófia történetéről úgy, hogy ne érezne tiszteletet Henry Sidgwick műve, *Az etika történetének vázlatja* iránt, amit 1886-ban publikált, mint az *Encyclopaedia Britannica* általa írt szócikkének átdolgozását, és a skót egyház papnövéndékeinek hasz-

nálatára szánt. Könyvem nézőpontja szükségképpen nagyon eltér Sidgwickétől, bár az iránta érzett nagyrabecsülésem megnehezítette megírásának vállalását. Naplójában a következőt írta: „Tegnap Londonba mentem, hogy tisztázzam Macmillannel kéziratom egy ostoba baklövését. Úgy mutattam be egy embert, akiről mindent tudnom kellett volna – Sir James Mackintoshról van szó –, hogy 1836-ban, *négy évvel halála után* egy könyvet publikált! A baklövés oka egyszerű gondatlanság – az a fajta, ami elkerülhetetlennek tűnik.” Bizonyos vagyok benne, hogy könyvemben az ilyen egyszerű figyelmetlenségre több példa is található. Ez mindazonáltal nem Sir James Mackintost érinti, aki könyvemben nem szerepel. Sidgwickhez hasonlóan nem csupán tömörítenem, hanem szelektálnom is kellett. Elszomorít annak tudata is, hogy számos vitatott kérdésben állást kellett foglalom anélkül, hogy képes lennék azt igazolni. Semmi sem bizonyosabb annál, hogy egyes szerzők és korszakok specialistái számos hibát fognak munkámban találni.

Sokaknak tartozom köszönettel: általánosságban a leedszi, oxfordi, princetoni és egyéb filozófus kollégáknak és hallgatóknak; s különösen Mr. P. E. Strawsonnak, Mrs. Amelie Rortynak és prof. H. L. A. Hartnak, akik a kézirat egészét vagy részeit elolvasták, s ezzel jobbá tették a könyvet, mint amilyen egyébként lett volna. Mélységes hálára köteleznek. Nagyon tudatában vagyok annak, hogy általában milyen sokat köszönhetek a Princeton Egyetemnek és a filozófia tanszék munkatársainak, ahol 1962-63-ban vezetője voltam a bölcsészettudományi tanácsnak, 1965-66-ban pedig vendégprofesszor. E könyv nem törleszti velük szembeni tartozásomat. Köszönetet kell mondanom Miss M. D. Thomasnak is minden titkári segítségéért.

ALASDAIR MACINTYRE